

Sygn. akt VU 732/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 października 2013 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Agnieszka Leżańska

Protokolant Cezary Jarocki

po rozpoznaniu w dniu 24 października 2013 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku M. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. M..

o świadczenie przedemerytalne

na skutek odwołania M. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. M..

z dnia 27 marca 2013r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznaje ubezpieczonemu M. Z. prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia 16 sierpnia 2013 roku.

Sygn. akt V U 732/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 marca 2013 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R., po rozpoznaniu wniosku z dnia 8 marca 2012 roku, odmówił ubezpieczonemu M. Z. prawa do świadczenia przedemerytalnego.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że wnioskodawca udowodnił okres ubezpieczenia wynoszący łącznie jedynie 36 lata, 11 miesięcy i 5 dni ogólnego stażu pracy, wobec wymaganych 40 lat. Organ nie uznał bowiem ubezpieczonej okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców ***od dnia 14 października 1972 roku do dnia 31 sierpnia 1976 roku (wyluczając okresy wakacji)***, ponieważ z analizy dokumentów dołączonych do wniosku oraz oświadczenia wnioskodawcy wynika, że w okresie tym kontynuował on naukę w szkole średniej w trybie stacjonarnym, oddalonej od jego miejsca zamieszkania o ponad 32 km.

W odwołaniu od decyzji ZUS, złożonym w dniu 24 kwietnia 2013 roku, ubezpieczony wniósł o zaliczenie do jego stażu ubezpieczeniowego spornego okresu pracy w gospodarstwie

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił następujący stan faktyczny :

ubezpieczony M. Z., urodzony (...), legitymuje się okresem ubezpieczenia wynoszącym łącznie 36 lat 11 miesięcy i 5 dni ogólnego stażu pracy. Organ rentowy nie zaliczył do stażu pracy ubezpieczonej okresu pracy w gospodarstwie

rolnym rodziców od dnia **14 października 1972 roku do dnia 31 sierpnia 1976 roku (wyłączając okresy wakacji)** (okoliczności bezsporne).

Rodzice ubezpieczonego J. i J. małżonkowie Z. posiadali gospodarstwo rolne, położone we wsi K. gm. G. powierzchni 5,60 ha

Rodzice wnioskodawcy uprawiali w gospodarstwie: ziemniaki, zboże, posiadali łąki, a nadto uprawiali inwentarz żywy: krowy, świnie, cielak oraz konia, którym wykonywane były prace polowe.

Na terenie gospodarstwa wnioskodawca mieszkał razem z rodzicami. Dwójka rodzeństwa (brat siostra) wnioskodawcy w spornym okresie nie mieszkali z rodzicami na terenie gospodarstwa w K., gmina G..

Jednocześnie w spornym okresie wnioskodawca kontynuował naukę w Technikum (...) w P. T., w systemie stacjonarnym. Nauka w szkole odbywała się w godzinach od 8:00 do 13:00. Komunikacja między miejscem zamieszkania a szkoła była dobra; wnioskodawca do szkoły dojeżdżał (...) ok.30 km. Dojazd do szkoły zabierał wnioskodawcy razem około 3 godzin w obie strony.

Zaraz po powrocie ze szkoły ok.14-15 wnioskodawca pomagał rodzicom we wszystkich pracach w gospodarstwie rolnym. Latem M. Z. pracował przy żniwach, jesienią przy sianokosach, wykopkach ziemniaków, wiosną przy siewach, orce, zimą przy młócce zboża, wyrzucaniu obornika. Nadto wnioskodawca codziennie przygotowywał ziemniaki do parowania, przygotowywał i dawał zwierzętom jedzenie. Dziennie praca gospodarstwie zajmowała wnioskodawcy około 5 godzin

W okresie od dnia 14 października 1972 roku do dnia 31 sierpnia 1976 roku (wyłączając okresy wakacji) M. Z. stale pracował w gospodarstwie rodziców w wymiarze nie krótszym niż 4 godziny dziennie

(dowód: zeznania ubezpieczonego.19 oraz nagranie k.21 00:41:26-00:49:51, zeznania świadków R. K. k.18 i 19 oraz nagranie k.21 00:18:39-00:21:19 i 00:29:40-00:33:15, zeznania świadka Z. G. k.18 i nagranie k. 21))21:19-00:29:00.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych dokonał następującej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i

Zważył, co następuje :

odwołanie jest uzasadnione.

Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy dnia 30 kwietnia 2004r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz.U. z 2004r., nr 120, poz. 1252) prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet i **40 lat dla mężczyzn**..

Organ rentowy w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji odmawiającej przyznania prawa do świadczenia przedemerytalnego wskazał, że ubezpieczony nie udowodnił okresu ubezpieczenia w rozmiarze 40 lat.

Oceniając zasadność odmowy przypomnieć na wstępie należy, iż ustawa o świadczeniach przedemerytalnych nie zawiera całościowego unormowania problematyki przyznawania tego typu świadczeń, konsekwencją czego jest zawarte w art. 11 pkt 1 odesłanie do odpowiedniego stosowania w sprawach w niej nieuregulowanych konkretnie wskazanych przepisów ustawy o emeryturach i rentach z F.U.S. Odesłanie dotyczy m.in. art. 117 ustawy o emeryturach i rentach z F.U.S., który precyzuje jakie okresy mogą być wliczane do stażu ubezpieczeniowego (chodzi o okresy składkowe z art. 6, okresy nieskładkowe z art. 7 i okresy pracy rolniczej z art. 10).

Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 3 analizowanej ustawy, jeżeli przy ustalaniu prawa do emerytury i wysokości tego świadczenia okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury możliwe jest w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu uwzględnienie także przypadających przed dniem 1 stycznia 1983r. okresów pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia.

Na gruncie tej sprawy ZUS za udowodniony uznał jedynie staż ubezpieczeniowy w rozmiarze ubezpieczenia wynoszący łącznie 36 lata 11 miesięcy i 5 dni ogólnego stażu pracy w tym 35 lata 5 miesięcy i 15 dni okresów składkowych , 9 miesięcy i 20 dni okresów nieskładkowych oraz 8 miesięcy okresów uzupełniających.

Organ rentowy nie zaliczył do stażu pracy ubezpieczonego okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od dnia 14 października 1972 roku do dnia 31 sierpnia 1976 roku (wyłączając okresy wakacji), ponieważ tym samym okresie kontynuował on naukę w szkole średniej w trybie stacjonarny, w szkole oddalanej od miejsca zamieszkania wnioskodawcy o ponad 32 km.

Zgodnie z treścią art.6 k.c. ciężar dowodu spoczywa na stronie, która wywodzi z faktu skutki prawne. Realizując powyższą zasadę, ubezpieczony wniósł o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków: R. K. i Z. G. oraz samego wnioskodawcy na okoliczność wykazania okoliczności kwestionowanych przez organ rentowy. Przeprowadzone przez Sąd Okręgowy postępowanie dowodowe wykazało, iż wnioskodawca w spornym okresie tj: ***od 14 października 1972 roku do dnia 31 sierpnia 1976 roku (wyłączając okresy wakacji) mimo kontynuowania nauki w szkole w P. T., pracował w gospodarstwie rodziców w wymiarze nie krótszym niż 4 godziny dziennie***

Z powyższych zeznań świadków oraz wnioskodawcy wynika ponad wszelką wątpliwość, że wnioskodawca jeszcze przed wyjazdem do szkoły oraz po powrocie ze szkoły wykonywał zarówno prace przy inwentarzu żywym tj: przygotowywał jedzenie dla zwierząt, karmił je, nadto parował ziemniaki oraz wykonywał prace polowe: przy żniwach, sianokosach, orce, wykopkach, rozrzucaniu obornika.

Podnieść przy tym należy, iż wykonywanie czynności rolniczych powinno odbywać się zgodnie z warunkami określonymi w definicji legalnej „domownika” z art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 1998r., nr 7, poz. 25 z późn.zm.), który w ocenie Sądu Okręgowego ubezpieczona spełnia. W myśl przywołanego przepisu pod pojęciem domownika rozumie się osobę bliską rolnikowi, która:

- a)ukończyła 16 lat,
- b)pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkuje na terenie jego gospodarstwa rolnego albo w bliskim sąsiedztwie,
- c)stałe pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy.

Określając warunki jakim winna odpowiadać praca w gospodarstwie rolnym, o jakiej mowa w art. 10 ustawy stwierdzić należy, iż wątpliwość ta została usunięta licznymi orzeczeniami Sądu Najwyższego, w których jako przesłankę zaliczenia okresu pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16, zapadłymi w poprzednim stanie prawnym (to jest przed dniem 1 stycznia 1999r, kiedy to weszła w życie ustawa o emeryturach i rentach z FUS), w których jako przesłankę zaliczenia okresu pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, a przed objęciem ubezpieczeniem społecznym, ***przyjmowano wymiar pracy przekraczający 4 godziny dziennie*** (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 1997 r., II UKN 96/96 OSNAPiUS 1997 nr 23, poz. 473; z dnia 7 listopada 1997 r., II UKN 318/97, OSNAPiUS 1998 nr 16, poz. 491; z dnia 13 listopada 1998 r., II UKN 299/98, OSNAPiUS 1999 nr 24, poz. 799; z dnia 9 listopada 1999 r., II UKN 190/99, OSNAPiUS 2001 nr 4, poz. 122, czy wyrok z dnia 10 maja 2000, II UKN 535/99, nie publikowany). Wymóg świadczenia pracy w wymiarze przekraczającym połowę pełnego wymiaru czasu pracy, także na gruncie ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu

Ubezpieczeń Społecznych potwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 grudnia 2000r. (II UKN 155/00, opubl. OSNP z 2002r., nr 16, poz. 394) – pogląd ten zdaniem Sądu Okręgowego należy w pełni zaaprobować.

Niezależnie od wymogu wykonywania pracy w określonym wymiarze Sąd Najwyższy w swoich orzeczeniach kilkakrotnie zwrócił uwagę także na inne cechy jakimi charakteryzować musi się praca świadczona w gospodarstwie rolnym przez osobę, która ukończyła 16 lat, aby możliwe było jej uwzględnienie przy ustalaniu uprawnień emerytalnych. Według Sądu Najwyższego nie może to być praca o charakterze dorywczym, wykonywana okazjonalnie. (tak m.in. powołany wyżej wyrok z 7 listopada 1997r., wyrok z 18 marca 1999r. II UKN 528/98, OSNP z 2000r., nr 10, poz. 399).

Konsekwencją powyższego było zbadanie przez Sąd Okręgowy, czy praca jaką wykonywał M. Z. w gospodarstwie rodziców, świadczona była stale, w rozmiarze przekraczającym 4 godziny dziennie. Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe daje, w ocenie Sądu Okręgowego, podstawę do udzielenia pozytywnej odpowiedzi na tak postawione pytanie.

Dokonując ustaleń w zakresie charakteru, rodzaju, a zwłaszcza wymiaru prac świadczonym przez wnioskodawcę, Sąd Okręgowy oparł się na zeznaniach wskazanych powyżej świadków: R. K. oraz Z. G. i samego wnioskodawcy M. Z., dając jednocześnie w pełni wiarę zeznaniom ubezpieczonego.

Z wiarygodnych, w ocenie Sądu Okręgowego, zeznań wnioskodawcy oraz występujących w sprawie świadków jednoznacznie wynika, iż ubezpieczony w spornym okresie, stale przez cały rok pracował w gospodarstwie rolnym w rozmiarze nie krótszym niż 4 godziny dziennie.

Należy przy tym zwrócić uwagę, iż zakres prac jakie ubezpieczony wykonał w gospodarstwie był znaczny. Obszar gruntów rolnych wchodzących w jego skład wynosił niemalże 7 ha. Ubezpieczony zaraz po powrocie ze szkoły ok.14-15 pomagał rodzicom we wszystkich pracach w gospodarstwie rolnym. Latem M. Z. pracował przy żniwach, jesienią przy sianokosach, wykopkach ziemniaków, wiosną przy siewach, orce, zimą przy młócce zboża, wyrzucaniu obornika. Nadto wnioskodawca codziennie przygotowywał ziemniaki do parowania, przygotowywał i podawał zwierzętom karmę. Dziennie praca w gospodarstwie zajmowała wnioskodawcy około 5 godzin

Reasumując, Sąd Okręgowy przyjął, iż praca w gospodarstwie rolnym wykonywana przez ubezpieczonego M. Z. w spornym okresie świadczona była stale i w rozmiarze przekraczającym połowę pełnego wymiaru czasu pracy. Po doliczeniu spornego okresu do okresu ubezpieczenia uznanego przez ZUS skarżący legitymuje się stażem dłuższym niż 40 lat, co jest równoznaczne ze spełnieniem jednej z podstawowych ustawowych przesłanek nabycia dochodzonego świadczenia.

Mając powyższe rozważania na uwadze, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję ZUS i przyznał ubezpieczonemu m. Z. prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia 16 sierpnia 2013 roku.